

ศศิธร อุทิศเชวงศักดิ์ 2555: การมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำ ภายใต้
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ของหน่วยจัดการ
ต้นน้ำห้วยสำราญ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดศรีสะเกษ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม) สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้และ
สิ่งแวดล้อม คณะวนศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์
วุฒิพล หัวเมืองแก้ว, Ph.D. 194 หน้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ระดับการมี
ส่วนร่วมของราษฎร และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรใน
การอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำ การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 269 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด
ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 45.57 ปี ส่วนใหญ่มี
ชาติพันธุ์เป็นคนไทยเชื้อสายเขมร การศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพหลักเกษตรกรกรรม เป็นสมาชิก
กลุ่มทางสังคม และไม่มีตำแหน่งทางสังคมในชุมชน มีขนาดพื้นที่ถือครองของครัวเรือนเฉลี่ย
12.35 ไร่ มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 96,377.23 บาท/ปี รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย 75,432.90
บาท/ปี ส่วนใหญ่ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีความรู้ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กิจกรรมที่กลุ่ม
ตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์ สำหรับปัจจัยที่มี
ผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ ชาติพันธุ์ ตำแหน่งทางสังคมใน
ชุมชน รายได้ของครัวเรือนจากการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ ระยะเวลาของการมีภูมิกติกา
ระเบียบ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และผลการดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกัน
รักษาป่าตามแนวพระราชดำริ กิจกรรมจัดทำฐานข้อมูลชุมชน/หมู่บ้าน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการ
มีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งใน
ครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม อาชีพหลัก รายได้รวมของครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครอง
ของครัวเรือน การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การเข้ารับการฝึกอบรม
เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ